

Europa is rot van de schulden

De problemen in Griekenland nemen toe, de bevolking is het meer dan beu. Foto: AFP

Griekenland op een zucht van het bankroet

De beurzen stegen gisteren lichtjes. Ook de euro veerde weer een beetje op. Maar de schrik voor een dreigend Grieks bankroet neemt toe. Economieprofessor Paul De Grauwe vreest dat de Europese politici onvoldoende gezond verstand overhouden om zo'n faillissement geordend te laten verlopen.

BART MOERMAN

Het bankroet van Griekenland lijkt nu echt wel heel dichtbij. Zelfs de Griekse minister van Financiën Evangelos Venizelos moet in een toespraak voor een beperkt gezelschap toegeven hebben dat een 'default' op komst is, waarbij Griekenland slechts de helft van zijn schulden zou terugbetalen. Venizelos trok zijn woorden weer in, maar binnen de economische wereld lijkt een Grieks bankroet nu wel zeker.

PETER VANDEN HOUTE
Hoofdeconoom ING

De Belgische gezinnen gaan aanvankelijk weinig van zo'n faillissement voelen

'Het Griekse liedje is uitgezongen', zegt hoofdeconoom Peter Vanden Houte van ING. 'De vraag is niet of die schuldherschikking gebeurt, maar wanneer en hoe.' Voor de Leuvense economieprofessor Paul De Grauwe had zo'n bankroet al langer moeten gebeuren. 'Als dat geordend verloopt is het een goede zaak, maar dan moet het gezond verstand zegevieren over de dogma's', zegt hij. 'Ideaal zou zijn dat je Europese obligaties maakt, waarmee je dat Griekse schuld papier afkoopt met een zogenaamde haircut, een verlies van bv. 50 procent. Banken ruilen dan twee Griekse obligaties voor één Europese. Dat is voor hen wel een verlies, maar niet zo'n

groot, want in de praktijk zijn die obligaties vandaag al meer dan de helft van hun verkoopswaarde verloren. Bovendien zijn ze dan zeker dat ze hun geld zien. Maar het idee van die Europese obligaties werkt op de Duitsers als een rode lap op een stier.'

Gevolgen?

'De Belgische gezinnen gaan aanvankelijk weinig van zo'n faillissement voelen', zegt Peter Vanden Houte van ING. 'De meeste mensen hebben zelf geen Griekse obligaties, tenzij een beperkt deel in hun pensioen- of obligatiefondsen. Bovendien is het bankroet al in de waardering ingerekend. Het probleem is dat je niet weet wat de gevolgen

kunnen zijn. De markten kunnen beginnen denken dat ook Ierland en Portugal of zelfs Spanje of Italië daarna zo'n schuldherschikking willen.' Toch denkt Vanden Houte niet dat we een totaal ineenklappen van het financieel systeem moeten vrezen. 'De G20, de club van de rijkere landen is bijeengekomen, en daar heeft iedereen, ook Duitsland, duidelijk gezegd dat men de banken zal blijven ondersteunen.' Maar de slotverklaring was al te vaag om de economische wereld echt te overtuigen. Dit weekend vergadert het Internationaal Muntfonds en de Wereldbank. Als zij niet met duidelijke oplossingen komen kan het weer een turbulente week op de beurzen worden.

De schulden crisis breidt zich als een inktvlek over heel Europa uit. Het ene land na het andere raakt in gevaar onder druk van de financiële markten. Maar wie heeft welk probleem? En hoe groot is het?

BART MOERMAN

Verenigd Koninkrijk

Het probleem: banken hebben te veel lers staatspapier
Terwijl de landen van de eurozone van crisis naar crisis glijden, blijft het Verenigd Koninkrijk relatief onaangeraakt. Toch heeft de regering een zware sanering aangekondigd, de grootste sinds de Tweede Wereldoorlog. Dat was ook nodig, want vorig jaar had het land een begrotingstekort van 10,3 procent. De Britse banken hebben ook veel lers staatspapier in portefeuille, wat hen kwetsbaar maakt. Maar Brits staatspapier bleek de voorbije maanden een veilige haven voor beleggers die riskantere landen ontvluchtten. Daardoor betaalt de overheid een lage intrest op nieuwe leningen.

Ratings: in 2009 kondigde Standard & Poor's een mogelijke ratingverlaging aan, maar het land heeft zijn top rating behouden die het al heeft sinds 1993.

S&P: AAA
Moody's: Aaa

Ierland

Het probleem: banksysteem ineengestort
Als gevolg van de vorige financiële crisis raakten alle grote Ierse banken in de problemen. De overheid moest hen zo'n 70 miljard euro toestaan om ze recht te houden. Daarop kwamen het IMF en de landen van de eurozone met een reddingsplan van 85 miljard euro om de Ierse staat overeind te houden. De Ieren zijn ook bijzonder drastisch gaan saneren, waardoor het ergste voorbij lijkt.

Ratings: in 2001 zat Ierland nog op topniveau. Standard & Poor's heeft sinds 2009 zijn kredietwaardigheidsbeoordeling vijfmaal verlaagd.

S&P: BBB+
Moody's: Ba1

Spanje

Het probleem: huizenprijzen ineengestort, werkloosheid zwelt aan

Spanje zit in een zware economische crisis, als gevolg van het ineenklappen van de vastgoedmarkt. Dat gebeurde na een jarenlange enorme stijging van de huizenprijzen. De werkloosheid is de jongste maanden naar enorme hoogtes aan het stijgen terwijl de overheid het almaar moeilijker krijgt haar schulden af te betalen. Daardoor moet de overheid recordrentes op haar schulden betalen, en almaar zwaarder saneren om de financiën onder controle te houden.

Ratings: het is geleden van 1991 dat Spanje nog eens een topbeoordeling kreeg. Sinds 2009 zag het land al tweemaal een verlaging.

S&P: AA
Moody's: Aa2

Portugal

Het probleem: economie krimpt, schuld groeit

De Portugese economie heeft het bijzonder moeilijk, ook al door de bijzonder strenge saneringsmaatregelen. De jongste maanden lijkt het land uit het blikveld van de speculanten, doordat die hun aandacht vooral op Griekenland, Spanje en Italië richten.

Ratings: in 1993 had Portugal nog een top rating; sinds 2009 is de beoordeling van haar kredietwaardigheid viermaal verlaagd.

S&P: BBB-
Moody's: Ba2

België

Het probleem: veel schulden en geen regering

De Belgische economie groeit en bloeit mee met de Duitse. Maar ons land heeft een staatsschuld van 355 miljard euro, zowat even veel als de economie op een jaar voortbrengt. Die schuld groeit evenwel minder aan dan die van veel andere Europese landen doordat de begrotingstekorten minder groot zijn. Toch zijn de financiële markten ongerust: de Belgische banken zijn nog niet hersteld van de vorige crisis en hebben veel Grieks overheids papier in portefeuille. Als zij in problemen raken zal de overheid moeilijk middelen vinden om hen nog eens te stutten. Dat niet alleen: België heeft zeker om de vergrijzing in de toekomst op te vangen een sanering van de overheidsfinanciën nodig. Maar een regering om die uit te voeren komt er maar niet. Bovendien vrezen sommige beleggers problemen met de afbetaling van de schulden mocht het land uiteenvallen.

Ratings: door de hoge schuld zit België net onder topniveau. Standard & Poor's dreigde er eind december 2010 mee haar kredietwaardigheidsbeoordeling te verlagen als een aantal problemen niet dringend aangepakt worden.

S&P: AA+
Moody's: Aa1

Duitsland

Het probleem: rest van Europa dreigt bankroet te gaan

In tegenstelling met veel andere Europese landen heeft Duitsland de jongste jaren een stevige economische groei gekend. De werkloosheid ligt een pak lager dan voor de crisis van 2008. Bovendien wil de overheid nog eens 80 miljard euro besparen tegen 2014 om zo de begroting in evenwicht te krijgen. Maar de Duitse economie begint wat te stokken door de problemen in de buurlanden. Bovendien hebben de Duitse banken heel veel Grieks staatspapier in portefeuille. Het gevaar bestaat dus dat Duitsland borg zal moeten staan voor zijn eigen banken als Griekenland failliet gaat. En de Duitsers leveren nu al borgen voor verschillende leningen aan noodlijdende Europese landen.

Ratings: al jarenlang de top.

S&P: AAA
Moody's: Aaa

Frankrijk

Het probleem: te veel Grieks staatspapier bij banken

De Franse overheidsfinanciën worden al bij al nog positief beoordeeld door de financiële wereld. Maar de bankaandelen zijn wel heel fors gedaald op de beurzen. Onlangs nog heeft Moody's haar kredietwaardigheidsbeoordeling van Crédit Agricole en Société Générale verlaagd omdat beide banken zoveel Grieks staatspapier in portefeuille hebben. De Franse regering heeft veiligheidshalve beloofd om de komende drie jaar 45 miljard euro te besparen.

Ratings: Frankrijk heeft een topbeoordeling op gebied van kredietwaardigheid.

S&P: AAA
Moody's: Aaa

Griekenland

Het probleem: schuldenlast van 340 miljard euro

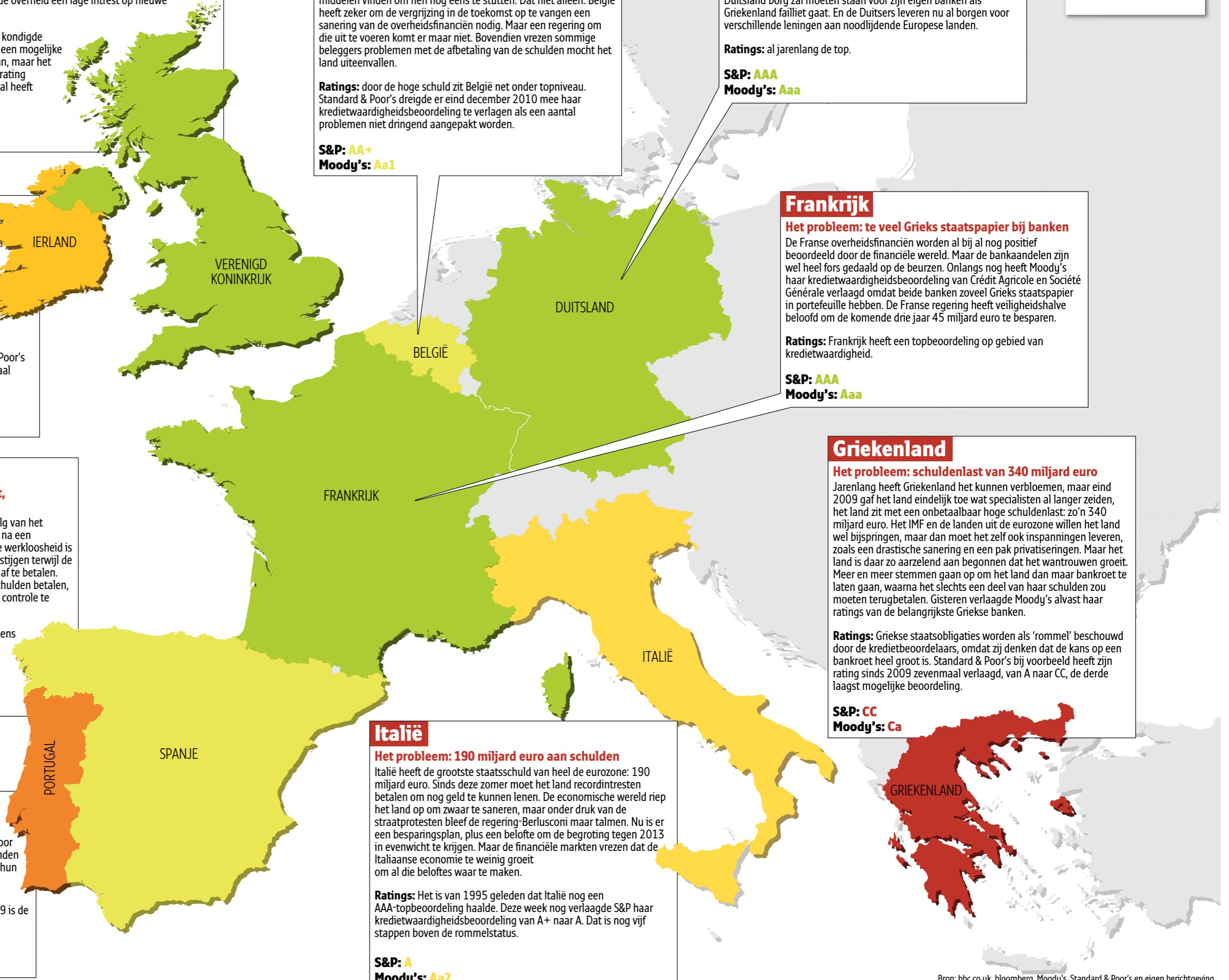
Jarenlang heeft Griekenland het kunnen verbloemen, maar eind 2009 gaf het land eindelijk toe wat specialisten al langer zeiden, het land zit met een onbetaalbaar hoge schuldenlast: zo'n 340 miljard euro. Het IMF en de landen uit de eurozone willen het land wel bijspringen, maar dan moet het zelf ook inspanningen leveren, zoals een drastische sanering en een pak privatiseringen. Maar het land is daar zo aarzelend aan begonnen dat het wantrouwen groeit. Meer en meer stemmen gaan op om het land dan maar bankroet te laten gaan, waarna het slechts een deel van haar schulden zou moeten terugbetalen. Gisteren verlaagde Moody's alvast haar ratings van de belangrijkste Griekse banken.

Ratings: Griekse staatsobligaties worden als 'rommel' beschouwd door de kredietbeoordelaars, omdat zij denken dat de kans op een bankroet heel groot is. Standard & Poor's bij voorbeeld heeft zijn rating sinds 2009 zevenmaal verlaagd, van A naar CC, de derde laagst mogelijke beoordeling.

S&P: CC
Moody's: Ca

Legende

Top rating	AAA
	AA+ / AA
Gevaarzone	A
	BBB+
	BBB-
Rommel	CC

Bron: bbc.co.uk, bloomberg, Moody's, Standard & Poor's en eigen berichtgeving